

CENTAR ZA INOVATIVNOST I PREDUZETNIŠTVO

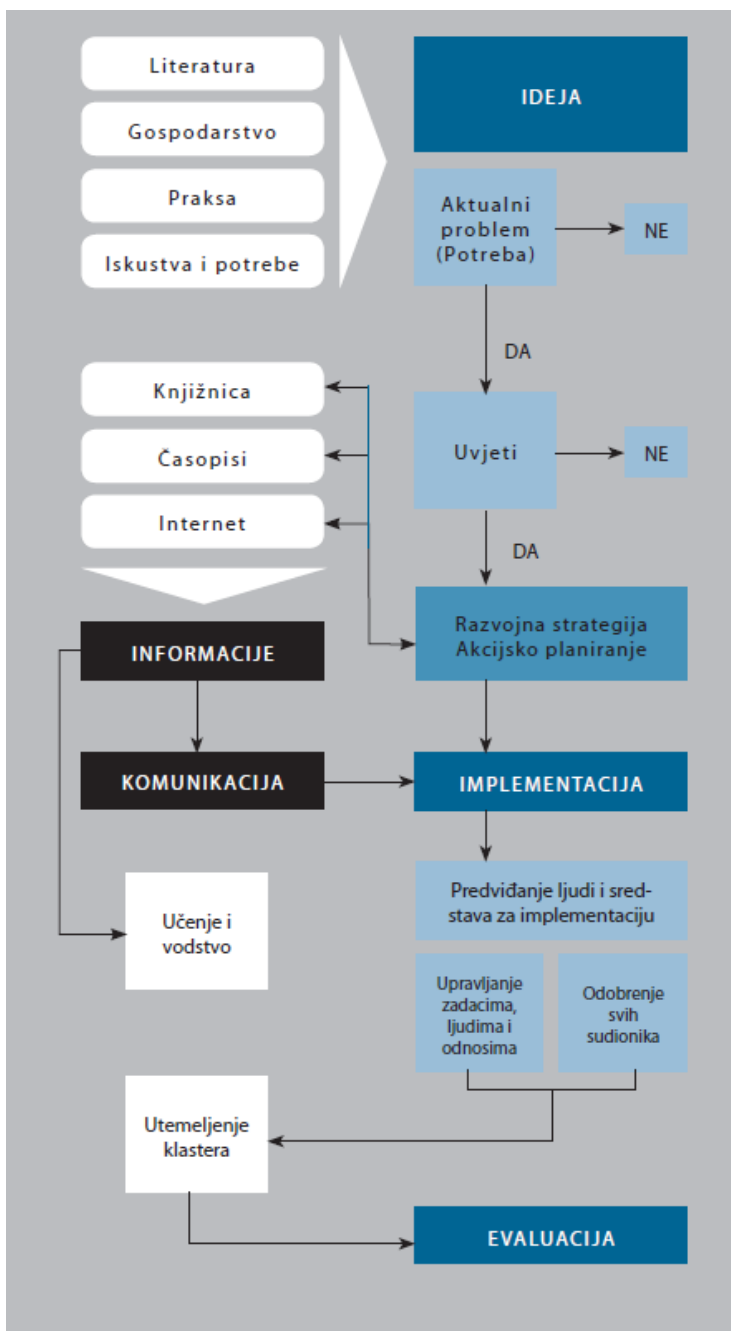
(CIP)

UNIVERZITETA U ZENICI

Šta su klasteri ?

- ❖ olakšan „know—how“ (nove tehnologije /implementacija, primjena novih materijala i postupaka prerade MSP-a) i dr.

Ciljevi koje formiranje klastera u BiH trebaju biti poctani su:

- ❖ poboljšanje konkurentnosti BiH proizvođača;
- ❖ osiguranje materijala (i drugih sredstava) za promociju uslužno-proizvodnih privrednih djelatnosti;
- ❖ podrška privredi BiH u promociji njenih interesa;
- ❖ podrška inovativnosti članova klastera u cilju zadovoljenja opštih i kolektivnih potreba;
- ❖ ostvarenje pozitivnog uticaja na donošenje zakona i propisa;
- ❖ implementacija novih tehnologija, postupaka i novih materijala u cilju dobivanja proizvoda po EU standardima;
- ❖ podizanje nivoa svijesti o značaju MSP-a u privredi F BiH i BiH, olakšani pristup stranim tržištima i dr.

Često se pred preduzetnike postavljaju dileme tipa:

Klasteri

Klaster je geografski koncentrisan skup međusobno povezanih kompanija, specijalizovanih snabdjevača, davalaca usluga i institucija povezanih unutar određene oblasti, prisutne unutar nacionalnog tržišta ili regije. Klaster (eng. cluster) je i grupa preduzeća i organizacija koja međusobnim umrežavanjem i kontaktima poboljšava svoj nastup na tržištu i postiže konkurentsku prednost tj. stvara višak vrijednosti- dobit (profit). Sredinom 90-tih godina prošlog vijeka koncept klastera je postao centralna ideja u konkurentnosti i ekonomskom razvoju, i kao takav široko prihvaćen u politici ekonomskog razvoja. Klaster inicijative su prihvaćene u tranzicijskim zemljama u zadnjih 10-tak godina.

Razlikujemo horizontalne klastere (partnari na istoj razini u lancu stvaranja dodatne vrijednosti), vertikalne klastere (partnari u piramidi dobavljača), regionalne klastere (partnari u privrednom sektoru), klastere u branši (partnari u specifičnom polju djelovanja), preduzetničke klastere (partnari u/sa preduzećima), međunarodne klastere (partnari u preklapajućim mrežama klastera.) i dr.

Kada govorimo o djelatnosti klastera treba reći da oni oponašaju velike multinacionalne kompanije u sferi MSP. Preduzeću je bolje biti u klasteru nego vani. Razlozi koje preduzetnici nalaze za učešće u (preduzetničkim) klasterima su :

- ❖ osiguranje novih tržišta i lakši nastup na njima;
- ❖ bolji lični kontakti;
- ❖ jačanje odnosa kupci/dobavljači;
- ❖ razmjena iskustava i primjeri dobre prakse (podizanje nivoa znanja);

- ❖ Izvršiti revitalizaciju postojeće opreme (tehnologije) ili nabaviti novu opremu (implementirati novu tehnologiju).
- ❖ Koliko privredni subjekt će koštati ako ne pristupi zamjeni sredstava—tehnologije?
- ❖ Koju bi opremu mogli danas zamijeniti uz ekonomsku korist?
- ❖ Raspoloživi li MSP organizacijskim mehanizmom koji bi je držao informisanim o eventualnim prednostima zamjene?

O ovim i sličnim pitanjima odgovore bi trebali da daju i klasteri jer isti nisu samo umrežena preduzeća nego i njihov servis.

Postoji više klusterskih inicijativa u BiH, čak i registrovanih klastera, koji se susreću sa brojnim problemima kao npr.: pristup kapitalu, sporo uvođenje novih tehnologija i drugih inputa u MSP, slab razvoj kvaliteta proizvoda i kvaliteta poslovnih operacija te nedostatak stručnjaka i stručne radne snage koji su upoznati sa operativnim pravilima tržišne ekonomije i dr. Stoga je nužno uvesti politiku klastera u razvojnu politiku, koju ju je lakše provoditi u trenutnoj institucionalnoj organizaciji nego druge vrste razvojnih politika.

Pomoći ćemo i Vama u procesu ustpostavljanja i razvoja klastera !

Kontaktirajte nas!

CENTAR ZA INOVATIVNOST I PREDUZETNIŠTVO UNIVERZITETA U ZENICI

Travnička cesta 1, 72000 Zenica, Bosna i Hercegovina

Tel. +387 32 449 147

Fax. +387 32 246 612

E-mail: dpetkovic@mf.unze.ba

nino.serdarevic@ef.unze.ba

sbalic@mf.unze.ba

Djelatnost Centra za inovativnost i preduzetništvo

CENTAR ZA INOVATIVNOST I PREDUZETNIŠTVO je pod-organizacijska jedinica u sastavu Univerziteta u Zenici nastala kroz Tempus projekt broj: 41108, realizovan u periodu 2007-2010.godina. Partneri u ovom evropskom projektu bili su Politehnički univerzitet iz Torina (Politecnico di Torino), Univerzitetski inkubator iz Kopa (Univerza na Primorskom Koper), Svjetski univerzitetski servis-SUS BIH i Ministarstvo civilnih poslova BIH (MCP). Nakon usvajanja Elaborata o osnivanju Centra na Senatu i Upravnom odboru Univerziteta u Zenici početkom 2008.godine CIP je započeo sa aktivnim radom.

Najvažnije aktivnosti koje je CIP UNZE do sada radio, te na kojima nastavlja i proširuje svoj rad, bile su:

- ❖ Promocija inovativnosti i preduzetništva unutar studentske i nastavničke populacije,
- ❖ Održavanje ili participacija u održavanju konferencija, savjetovanja, praktikuma (workshop-ova), sajмова i sl.
- ❖ Saradnička funkcija između univerziteta i tržišta rada kada je u pitanju kreiranje i razvoj novih nastavnih planova i programa te otvaranje novih fakulteta,
- ❖ Razvoj inovativne i preduzetničke aktivnosti unutar studentskog tijela kroz izradu seminarskih i diplomskih radova potrebnih privredi regiona,
- ❖ Pomoć u kreiranju istraživanja za magistarske i doktorske disertacije koje su potrebne privredi regiona i BIH,
- ❖ Promocija međunarodne saradnje na projektnom i programskom principu OJ UNZE i drugih poslovnih subjekata,
- ❖ Izrada poslovnih planova od interesa za privredni razvoj i formiranje inovativnih preduzeća kroz razvoj prototipova,

- ❖ Promocija i razvoj informaciono-komunikacijskih tehnologija (IKT) kao važnog segmenta inovativnosti u nastavnom i naučno-istraživačkom radu,
- ❖ Multimedijalne prezentacije, treninzi i seminari različitih sadržaja kao sadržajna dopuna postojećim dodiplomskim i postdiplomskim studijama,
- ❖ Programi podrške razvoju spin-off i spin-out firmi unutar akademske zajednice i pomoć MSP regiona za jači poslovni rast i razvoj,
- ❖ Pomoć inovatorima i preduzetnim ljudima regiona u konkretizaciji i internacionalizaciji svojih ideja,
- ❖ Pomoć u klsterskom organizovanju MSP,
- ❖ Know-how u razvoju NTP i TP, inovacijskih centara, poslovnih zona, inkubatora i transferu tehnologija iz razvijenog svijeta,
- ❖ I brojne druge aktivnosti.

Referenc-lista

- ❖ Učešće u izradi Studije stanja u oblasti poslovne infrastrukture za potrebe izrade Strategije razvoja BIH za period 2009-2014.godina,
- ❖ Priprema aplikacije i obezbjeđenje IPA projekta "Razvoj inovativnih centara u Zenici, Banjoj Luci i Mostaru", 2009-2011
- ❖ Učešće u projektu "Studija izvodljivosti razvoja poslovnih zona Hercegovine" 2009/10.
- ❖ Učešće u izradi "Strategija razvoja nauke u BIH", 2009-2010;
- ❖ Projekt razvoja preduzetničkih kompetencija sa Vladom Flandrije, Belgija, 2009/10.
- ❖ Otvaranje Univerzitetskog inkubatora Zenica (UIC) zajedno sa BSC Zenica (2009);
- ❖ Održavanje Studentskih konferencija TECHNO-EDUCA 2008 i Techno-Educa 2009;
- ❖ Izrada projektne dokumentacije za početak rada NTP Zenica (2008-2010);
- ❖ Izrada Studije izvodljivosti formiranja Mašinskog Tehničkog Centra (MTC) u Gračanici kao suport razvoju Klastera plastičara i alatničara BIH (2009),
- ❖ Održavanje konferencija o preduzetništvu BDC 2008 i BDC 2009 zajedno sa BSC Zenica i Ekonomskim fakultetom UNZE;
- ❖ Učešće na konferenciji o razvoju tehnoloških parkova i inkubatora zemalja Jugoistočne Evrope i Azije, ECABIT 2008 u Tambovu (Ruska Federacija, 2008)
- ❖ Članstvo u mreži preduzetničkih centara Evrope (Reschica Network) koju vodi DAAD Njemačke (2009);
- ❖ Saradnja sa BSC Zenica u realizaciji Akademija preduzetništva i izboru najbolje poslovne ideje (2008-2010),
- ❖ Pomoć u realizaciji najboljih poslovnih ideja studenata UNZE i dr.(2008-2010)
- ❖ Članstvo u mreži inovativnih centara Evrope (BIR Network) koju vodi Univerzitet iz Đirone (Španija)-2009;
- ❖ Realizacija obuke zaposlenih iz drvoprerađivačkih firmi regije CBIH zajedno sa laboratorijama UNZE i REZ Zenica(2009);
- ❖ Realizacija studijske posjete tehnološkim parkovima Nova Gorica, Valles, Barcelona, Lleda i Girona (2009);
- ❖ Održavanje obuke za studente i profesore iz tehnologija laserskog 3D skeniranja i brze proizvodnje (RP)zajedno sa Pro-CADD Ljubljana (2008)

Štampana izdanja:

- Petković D., Serdarević J., Bejić J.: Vodič za preduzetništvo; knjiga, 2010.
- Tornincasa S., Petković D., Balić S.: Upravljanje životnim ciklusom proizvoda, knjiga, 2010.
- Petković D.: UNZE-Od predavačke do preduzetničke uloge; Brošura, 2009.
- Petković D.: CIP-prva godina rada; brošura, 2009.
- Zbornik I Business Development Conference, 2008.
- Zbornik II Business Development Conference, 2009.
- Zbornik II studentske konferencije Techno-Educa, 2008.
- Zbornik III studentske konferencije Techno-Educa, 2009
- Serdarević N.: Stanje razvoja MSP u BIH, publikacija, 2009.
- Serdarević N.: Univerzitetski incubator Zenica, publikacija, 2009.

